ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 14ης Σεπτεμβρίου 2000 *

Στην υπόθεση C-369/98,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court) (Ηνωμένο Βασίλειο), προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

The Queen

και

Minister of Agriculture, Fisheries & Food,

ex parte: **Trevor Robert Fisher and Penny Fisher,** ενεργούντων υπό την επωνυμία «TR and P Fisher»,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 3, παράγραφος 1, και 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3508/92 του Συμβουλίου, της

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

27ης Νοεμβρίου 1992, για τη θέσπιση ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου σχετικά με ορισμένα καθεστώτα κοινοτικών ενισχύσεων (ΕΕ L 355, σ. 1), και 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3887/92 της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 1992, για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου σχετικά με ορισμένα καθεστώτα κοινοτικών ενισχύσεων (ΕΕ L 391, σ. 36),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους D. A. O. Edward, πρόεδρο τμήματος, P. J. G. Kapteyn (εισηγητή) και H. Ragnemalm, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: S. Alber
γραμματέας: H. von Holstein, βοηθός γραμματέας,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— το ζεύγος Fisher, εκπροσωπούμενο από τον H. Mercer, barrister, εντολοδόχο του P. Till, solicitor,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την R. Magrill, του Treasury Solicitor's Department, επικουρούμενη από την P. Watson, barrister,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον X. Lewis, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις του ζεύγους Fisher, της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου και της Επιτροπής, κατά τη συνεδρίαση της 16ης Δεκεμβρίου 1999,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 10ης Φεβρουαρίου 2000,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 13ης Μαρτίου 1998, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 16 Οκτωβρίου 1998, το High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court), υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), τρία προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 3, παράγραφος 1, και 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3508/92 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 1992, για τη θέσπιση ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου σχετικά με ορισμένα καθεστώτα κοινοτικών ενισχύσεων (ΕΕ L 355, σ. 1), και 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3887/92 της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 1992, για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου σχετικά με ορισμένα καθεστώτα κοινοτικών ενισχύσεων (ΕΕ L 391, σ. 36).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαδικασίας δικαιοδοτικού ελέγχου ενώπιον του High Court of Justice, από το οποίο ζητείται η έκδοση διατάξεως certiorari ακυρώνουσας την απόφαση του Ministry of Agriculture, Fisheries & Food

(στο εξής: MAFF), με την οποία επιβεβαιώθηκαν οι κυρώσεις που είχαν επιβληθεί στο ζεύγος Fisher, το οποίο ενεργούσε υπό την επωνυμία «TR and P Fisher» (στο εξής: οι Fisher), η διαπίστωση του παράνομου χαρακτήρα και του ανισχύρου της αποφάσεως αυτής καθώς και η καταβολή αποζημιώσεως.

Το νομικό πλαίσιο

Οι κοινοτικές διατάξεις

3 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1765/92 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1992 (ΕΕ L 181, σ. 12), εισάγει καθεστώς στηρίξεως των παραγωγών ορισμένων αροτραίων καλλιεργειών όπως αυτές καθορίζονται στο παράρτημα Ι. Το καθεστώς αυτό προβλέπει αντισταθμιστικές πληρωμές για κάθε συγκεκριμένο τύπο καλλιεργειών όταν αυτές διενεργούνται σε επιλέξιμες εκτάσεις και όταν συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις (Arable Area Payments, στο εξής: πληρωμές για αρόσιμες εκτάσεις). Ο αιτών την καταβολή πληρωμών για αρόσιμες εκτάσεις, βάσει του γενικού καθεστώτος, πρέπει να αναλάβει την υποχρέωση να υποβάλει σε αγρανάπαυση ένα ελάχιστο τμήμα των γαιών που περιλαμβάνονται στην αίτηση· για την περίοδο εμπορίας που ενδιαφέρει εν προκειμένω, το ποσοστό αυτό είχε καθοριστεί στο 10 %. Οι επιλέξιμες εκτάσεις για αγρανάπαυση είναι είτε εκείνες επί των οποίων είχε διενεργηθεί σπορά κατά την προηγούμενη περίοδο, είτε βρίσκονταν υπό καθεστώς αγραναπαύσεως.

4 Με τον κανονισμό 3508/92 εισάγεται ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχειρίσεως και ελέγχου (στο εξής: ΟΣΔΕ). Το σύστημα αυτό αποσκοπεί στην πρόληψη της απάτης με την επιβολή αποτελεσματικών κυρώσεων σε περίπτωση αντικανονικής εφαρμογής ή απάτης. Αποσκοπεί επίσης στον περιορισμό των διοικητικών διατυπώσεων τόσο για τους κατόχους γεωργικών εκμεταλλεύσεων όσο και για τις αρχές που είναι αρμόδιες για τη διαχείριση των διαφόρων καθεστώτων ενισχύσεων, εισάγοντας ένα

ενιαίο διοικητικό σύστημα για όλα τα καθεστώτα ενισχύσεων και υποχρεώνοντας κάθε κράτος μέλος να δημιουργήσει μηχανογραφημένη βάση δεδομένων για την καταγραφή των περιλαμβανομένων στις αιτήσεις ενισχύσεως στοιχείων.

5 Οι ασκούσες επιρροή, ενόψει της υποθέσεως της κύριας δίκης, διατάξεις του κανονισμού 3508/92 είναι οι ακόλουθες:

«Άρθρο 2

Το ολοκληρωμένο σύστημα περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

α) μηχανογραφημένη βάση δεδομένων·

β) αλφαριθμητικό σύστημα αναγνώρισης των αγροτεμαχίων·

γ) αλφαριθμητικό σύστημα αναγνώρισης και καταγραφής των ζώων·

δ) αιτήσεις ενίσχυσης·

ε) ολοκληρωμένο σύστημα ελέγχου.

Άρθρο 3

1. Στη μηχανογραφημένη βάση δεδομένων καταγράφονται, για κάθε γεωργική εκμετάλλευση, τα στοιχεία που προέρχονται από τις αιτήσεις ενίσχυσης. Αυτή η βάση δεδομένων πρέπει ιδίως να επιτρέπει την απευθείας και άμεση πρόσβαση στα στοιχεία που αφορούν τουλάχιστον τα τρία τελευταία ημερολογιακά έτη ή/και τις τρεις τελευταίες διαδοχικές περιόδους εμπορίας, τα οποία διαθέτει η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους.

(...)

Άρθρο 4

Το αλφαριθμητικό σύστημα αναγνώρισης των αγροτεμαχίων δημιουργείται με βάση κτηματολογικά σχέδια και έγγραφα, άλλες χαρτογραφικές αναφορές ή με βάση αεροφωτογραφίες, δορυφορικές εικόνες ή άλλα ισοδύναμα αποδεικτικά στοιχεία ή βάσει συνδυασμού αυτών των στοιχείων.

(...)

Άρθρο 9

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίζουν την προστασία των συλλεγομένων στοιχείων.»

6 Το άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 3887/92 ορίζει:

«Όταν διαπιστωθεί ότι η δηλωθείσα έκταση στην αίτηση ενίσχυσης υπερβαίνει την καθορισθείσα έκταση, το ποσό της ενίσχυσης υπολογίζεται βάσει της έκτασης που έχει πράγματι καθορισθεί κατά τη διάρκεια του ελέγχου. Εντούτοις, εκτός από περιπτώσεις ανωτέρας βίας, η πράγματι καθορισθείσα έκταση μειώνεται:

— κατά το διπλάσιο της διαπιστωθείσας υπέρβασης όταν η εν λόγω υπέρβαση είναι μεγαλύτερη από 2 % ή κατά δύο εκτάρια και ισούται με το 10 %, το πολύ, της καθορισθείσας έκτασης,

— κατά 30 % όταν η διαπιστωθείσα υπέρβαση είναι μεγαλύτερη από το 10 % και ίση με το 20 %, το πολύ, της καθορισθείσας έκτασης.

Στην περίπτωση που η διαπιστωθείσα επιπλέον έκταση είναι μεγαλύτερη από το 20 % της καθορισθείσας έκτασης, δεν χορηγείται καμία ενίσχυση σχετική με την έκταση.

Εντούτοις, εφόσον πρόκειται για, εσκεμμένα ή λόγω σοβαρής αμέλειας, ψευδή δήλωση:

— ο εν λόγω κάτοχος της εκμετάλλευσης δεν δύναται να επωφεληθεί από το συγκεκριμένο καθεστώς χορήγησης ενίσχυσης στα πλαίσια του εν λόγω ημερολογιακού έτους

και

— σε περίπτωση ψευδούς δήλωσης που έγινε εσκεμμένα, δεν δύναται να επωφεληθεί από οποιοδήποτε καθεστώς χορήγησης ενίσχυσης που αναφέρεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3508/92, στα πλαίσια του επομένου ημερολογιακού έτους, για έκταση ίση με εκείνη για την οποία απορρίφθηκε η αίτησή του για χορήγηση ενίσχυσης.

Οι μειώσεις αυτές δεν εφαρμόζονται αν, για τον καθορισμό της έκτασης, ο κάτοχος της εκμετάλλευσης αποδείξει ότι έχει βασιστεί ορθά σε, αναγνωρισμένες από την αρμόδια αρχή, πληροφορίες.

(...)»

Οι εθνικές διατάξεις

7 Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι, στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι αιτήσεις πληρωμών για αρόσιμες εκτάσεις πρέπει να υποβάλλονται επί εντύπου ΟΣΔΕ περιλαμβάνοντος δύο μέρη: ένα κύριο έντυπο (Base Form) και ένα έντυπο για τα σχετικά με τα αγροτεμάχια στοιχεία (Field Data Printout). Το τελευταίο αυτό έντυπο περιλαμβάνει κατάλογο των διαφόρων αγροτεμαχίων του αιτούντος· για κάθε αγροτεμάχιο, ο κάτοχος της εκμεταλλεύσεως πρέπει να αναφέρει την πραγματοποιούμενη καλλιέργεια ή αν το αγροτεμάχιο είναι σε αγρανάπαυση. Κάθε έτος, το MAFF αποστέλλει σε όλους όσους ζητούν την καταβολή πληρωμών για αρόσιμες εκτάσεις και εξακολουθούν την εκμετάλλευση των ίδιων εκτάσεων ένα μηχανογραφημένο έντυπο περιλαμβάνον όλα τα στοιχεία που αυτοί προσκόμισαν με την αίτησή τους του προηγουμένου έτους. Ο κάτοχος της εκμεταλλεύσεως πρέπει συνεπώς να επιφέρει απλώς τις αναγκαίες τροποποιήσεις συμπληρώνοντας την αίτησή του που υποβάλλεται επί του ΟΣΔΕ.

8 Κάθε κύριο έντυπο χρησιμοποιούμενο από το MAFF επιβάλλει την υποχρέωση στον αιτούντα να δηλώσει ότι οι εκεί περιλαμβανόμενες πληροφορίες είναι ακριβείς και ότι «μπορούν να διαβιβαστούν εμπιστευτικώς από τη γεωργική υπηρεσία (τις γεωργικές υπηρεσίες) σε προσηκόντως εξουσιοδοτημένους υπαλλήλους για να

επαληθευθεί η ακρίβειά τους, να εκτιμηθεί το καλυπτόμενο από την αίτηση αυτή καθεστώς (καθεστώτα) ή για να χρησιμεύσουν για τα λοιπά καθήκοντα που ασκούν οι οικείες γεωργικές υπηρεσίες».

9 Λόγω της απαιτήσεως αυτής που επιβάλλεται από το κύριο βρετανικό έντυπο, ο κάτοχος εκμεταλλεύσεως λαμβάνει, κατά το πρώτο έτος της εκμεταλλεύσεως ενός αγροτεμαχίου, ένα λευκό έντυπο όσον αφορά τα σχετικά με τα αγροτεμάχια στοιχεία και θεωρείται ότι πρέπει να συλλέξει τις πληροφορίες που θα περιλαμβάνονταν στο έντυπο αυτό από πηγές άλλες πλην του MAFF. Στην περίπτωση κατά την οποία ο κάτοχος εκμεταλλεύσεως μπορεί να αποδείξει στο MAFF τη συνδρομή εξαιρετικών περιστάσεων ή ότι εξάντλησε όλα τα συνήθη μέσα για να συλλέξει τις πληροφορίες τις οποίες περιλαμβάνει κανονικά το έντυπο σχετικά με τα αναφερόμενα στα αγροτεμάχια στοιχεία, το MAFF μπορεί να κοινοποιήσει στον κάτοχο της εκμεταλλεύσεως ορισμένες από τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο έντυπο αυτό.

Η διαφορά της κύριας δίκης

10 Οι Fisher εκμεταλλεύονται τρία αγροκτήματα, τα αγροκτήματα Glebe Farm, Castle Hill Farm και Carlam Hill Farm. Τα δύο τελευταία είναι ιδιοκτησίας της εταιρίας Flint Co. Ltd (στο εξής: Flint) και είχαν εκμισθωθεί στον Nicholson μέχρι το 1995. Το 1994, έναντι του τελευταίου κινήθηκε διαδικασία πτωχεύσεως και η Flint κατήγγειλε τη σύμβαση μισθώσεως.

11 Κατά το θέρος του 1995, οι εκπρόσωποι της Flint ζήτησαν από τους Fisher να εξετάσουν τις καλλιέργειες των αγροκτημάτων Castle Hill Farm και Carlam Hill Farm για να καθορίσουν εκείνες που θα μπορούσαν να ευδοκιμήσουν. Η εξέταση πραγματοποιήθηκε από τους Fisher, συνοδευόμενους από ειδικευμένο αγρονόμο. Κατά τα τέλη του Οκτωβρίου 1995, η Flint ανέκτησε τις οικείες γεωργικές εκμεταλλεύσεις και, κατόπιν τούτου, οι εκπρόσωποι της Fisher άρχισαν να τις εκμεταλλεύονται.

12 Το παραπέμπον δικαστήριο επισημαίνει ότι ούτε ο Nicholson ούτε άλλο πρόσωπο ενεργούν για λογαριασμό του ήταν διατεθειμένο να παράσχει στους Fisher τις πλη-

ροφορίες σχετικά με την προηγούμενη εκμετάλλευση των δύο αγροκτημάτων. Στις αρχές του Νοεμβρίου 1995, οι Fisher ζήτησαν από το MAFF να τους παράσχει τις πληροφορίες αυτές, εφόσον δεν είχαν κατορθώσει να τις αποκτήσουν με άλλον τρόπο, πράγμα που δεν αμφισβήτησε το MAFF. Οι ζητούμενες διευκρινίσεις αναφέρονταν στις επιλέξιμες ζώνες για τις αντισταθμιστικές πληρωμές λόγω παύσεως της καλλιέργειας εκτάσεων και στα έντυπα των προηγουμένων ετών σχετικά με τα αφορώντα τα αγροτεμάχια στοιχεία.

13 Επικαλούμενο τον Data Protection Act 1984 (νόμο του 1984 περί προστασίας των δεδομένων), το MAFF, με έγγραφο της 7ης Νοεμβρίου 1995, αρνήθηκε να παράσχει τις ζητούμενες πληροφορίες, δηλώνοντας συγχρόνως ότι, «αν, για εξαιρετικούς λόγους, είναι αδύνατο να αποκτήσετε τις αναγκαίες πληροφορίες από τις υποδεικνυόμενες πηγές, θα μπορούσαμε να αντιμετωπίσουμε το ενδεχόμενο να σας κοινοποιήσουμε ορισμένες βασικές πληροφορίες σχετικά με τις εκτάσεις».

14 Με έγγραφο της 21ης Νοεμβρίου 1995, το MAFF δέχθηκε ότι οι Fisher είχαν εξαντλήσει όλα τα συνήθη μέσα για να αποκτήσουν τις ζητούμενες πληροφορίες, οπότε τους παρέσχε ορισμένα βασικά στοιχεία σχετικά με τις εκτάσεις των δύο αγροκτημάτων καθώς και ορισμένες πληροφορίες αναφορικά με τις εκτάσεις που είχαν τεθεί σε αγρανάπαυση κατά τα προγενέστερα έτη. Ουδεμία πληροφορία παρασχέθηκε πάντως όσον αφορά τις προηγούμενες καλλιέργειες των εκτάσεων, δηλαδή τις καλλιέργειες οι οποίες, σύμφωνα με τα έντυπα σχετικά με τα αναφερόμενα στα αγροκτήματα δεδομένα (Field Data Printouts) των προηγουμένων ετών, είχαν πραγματοποιηθεί στα διάφορα αγροτεμάχια.

15 Όταν οι πληροφορίες αυτές περιήλθαν στους Fisher, αυτοί είχαν ήδη προβεί στη σπορά ενός μέρους των εκτάσεων, σκόπευαν δε να προβούν στην καλλιέργεια του υπολοίπου μέρους την επόμενη άνοιξη. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου, διευκρινίστηκε πάντως και αναγνωρίστηκε από όλους τους διαδίκους ότι ουδεμία από τις καλλιεργηθείσες εκτάσεις κατά το φθινόπωρο του 1995 ήταν μη επιλέξιμη για αγρανάπαυση.

16 Στις 3 Μαΐου 1996, οι Fisher υπέβαλαν το έντυπο ΟΣΔΕ στο MAFF. Στις 26 Νοεμβρίου 1996, ενημερώθηκαν ότι, στο πλαίσιο της εξετάσεως της αιτήσεώς τους, είχε αποκαλυφθεί ότι δύο αγροτεμάχια των αγροκτημάτων Castle Hill Farm και Carlam

Hill Farm δεν ήταν επιλέξιμα για τις πληρωμές λόγω αγραναπαύσεως για τον λόγο ότι στις εκτάσεις αυτές είχαν πραγματοποιηθεί καλλιέργειες και επομένως δεν έπρεπε να διενεργηθούν οι πληρωμές αυτές.

17 Επιπλέον, στους Fisher επιβλήθηκαν κυρώσεις κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 9 του κανονισμού 3887/92.

18 Οι Fisher άσκησαν προσφυγή κατά της αποφάσεως περί επιβολής κυρώσεων. Δεδομένου ότι η προσφυγή τους απορρίφθηκε, κίνησαν διαδικασία δικαιοδοτικού ελέγχου ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου, ζητώντας την έκδοση διατάξεως certiorari ακυρώνουσας την απόφαση του MAFF με την οποία επιβεβαιώνονταν οι κυρώσεις που τους είχαν επιβληθεί, τη διαπίστωση του παράνομου χαρακτήρα και του ανισχύρου της εν λόγω αποφάσεως καθώς και την καταβολή αποζημιώσεως.

19 Οι Fisher υποστήριξαν ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου ότι η πλάνη στην οποία υπέπεσαν όταν προέβησαν στην παύση της καλλιέργειας μη επιλέξιμων εκτάσεων οφείλονταν στην άρνηση του MAFF να τους παράσχει τις πληροφορίες σχετικά με τις προηγούμενες καλλιέργειες που είχαν πραγματοποιηθεί στις οικείες εκτάσεις. Το MAFF ενήργησε παρανόμως από δύο απόψεις. Πρώτον, αν οι αναγκαίες πληροφορίες που ζητήθηκαν τον Νοέμβριο του 1995 είχαν παρασχεθεί, οι Fisher θα είχαν ενημερωθεί σχετικά με τα επιλέξιμα προς αγρανάπαυση αγροτεμάχια και δεν θα είχαν συνεπώς προβεί στην παύση της καλλιέργειας μη επιλέξιμων αγροτεμαχίων την επόμενη άνοιξη, προβαίνοντας στη σπορά της ανοίξεως. Δεύτερον, το MAFF ενήργησε παρανόμως καθόσον, επιβάλλοντάς τους κυρώσεις για πλάνη στην οποία υπέπεσαν στην αίτησή τους επί του ΟΣΔΕ, βασίστηκε σε πληροφορίες τις οποίες προηγουμένως είχε αρνηθεί να τους παράσχει, παρά τις προς τούτο υποβληθείσες αιτήσεις. Κατά συνέπεια, το MAFF δεν έπρεπε να χρησιμοποιήσει εναντίον τους πληροφορίες τις οποίες είχε αρνηθεί να τους παράσχει.

20 Ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου, το MAFF απάντησε στον πρώτο ισχυρισμό ότι δεν μπορούσε να παράσχει τις αιτούμενες πληροφορίες σχετικά με τις προγενέστερες καλλιέργειες χωρίς να παραβεί τις υποχρεώσεις του έναντι του Nicholson και του συνδίκου της πτωχεύσεως, οι οποίοι του είχαν διαβιβάσει εμπιστευτικά τις πληροφορίες αυτές, σύμφωνα με την προμνημονευθείσα δήλωση που περιλαμβάνεται στο κύριο έντυπο. Όσον αφορά τον δεύτερο ισχυρισμό, το MAFF δήλωσε ότι είχε τη δυνατότητα, ή και την υποχρέωση, να χρησιμοποιήσει τις πλη-

ροφορίες αυτές στην επιχειρηματολογία του σχετικά με τις προηγουμένως πραγματοποιηθείσες καλλιέργειες, για να εξακριβώσει αν οι υπό αγρανάπαυση εκτάσεις ήταν επιλέξιμες.

21 Επιπλέον, το MAFF υποστήριξε, πράγμα που δέχθηκε το παραπέμπον δικαστήριο, ότι οι Fisher θα μπορούσαν να εξακριβώσουν κατά πόσο οι υπό αγρανάπαυση εκτάσεις ήταν επιλέξιμες αν είχαν χρησιμοποιήσει τις πληροφορίες που τους είχε επιτρέψει να συγκεντρώσουν ο έλεγχος τον οποίο είχαν διενεργήσει το θέρος του 1995, καθώς και τις πληροφορίες που τους είχε παράσχει το MAFF τον Νοέμβριο του 1995. Το εν λόγω δικαστήριο έκρινε πάντως ότι αυτό δεν αποτελούσε απάντηση στους ισχυρισμούς των Fisher και θεώρησε αποδεδειγμένο ότι, αν οι αιτούμενες από τους Fisher πρόσθετες πληροφορίες τούς είχαν παρασχεθεί πριν από την σπορά της ανοίξεως του 1996, αυτοί θα είχαν επιλέξει να προβούν στην παύση της καλλιέργειας μόνον των επιλέξιμων εκτάσεων. Κατά το παραπέμπον δικαστήριο, το γεγονός ότι οι Fisher δεν ενήργησαν κατά τον τρόπο αυτό μπορεί κατά συνέπεια να αποδοθεί άμεσα στο ότι οι πρόσθετες πληροφορίες που επιθυμούσαν να λάβουν δεν τους παρασχέθηκαν.

Τα προδικαστικά ερωτήματα

22 Υπό τις συνθήκες αυτές, το High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court), αποφάσισε να αναβάλει την έκδοση οριστικής αποφάσεως και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) α) Τα άρθρα 3, παράγραφος 1, και 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3508/92, σε συνδυασμό με τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, επιτρέπουν τη σε τρίτους κοινοποίηση των πληροφοριών που εμπεριέχονται σε μηχανογραφημένη βάση δεδομένων η οποία έχει δημιουργηθεί κατ' εφαρμογήν του άρθρου 2 και αφορούν δεδομένα που έχουν παρασχεθεί από ή για λογαριασμό προ-

ηγούμενου αιτούντος την καταβολή πληρωμών για αρόσιμες εκτάσεις (Arable Area Payments);

β) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως επί του ανωτέρω ερωτήματος, η κοινοποίηση στην οποία υποχρεούται εκ του νόμου να προβαίνει η αρμόδια αρχή περιορίζεται, όσον αφορά τα πρόσωπα στα οποία μπορούν να κοινοποιηθούν οι πληροφορίες αυτές,

i) στα πρόσωπα που είναι εξουσιοτημένα από τον προηγούμενο αιτούντα επί του κυρίου εντύπου το οποίο χρησιμοποιείται στο Ηνωμένο Βασίλειο (UK Base Form), και/ή

ii) στα πρόσωπα που ζητούν τις πληροφορίες αυτές με την ευκαιρία της αιτήσεως χορηγήσεως ενισχύσεως υπέρ της γεωργίας η οποία αναφέρεται στις ίδιες εκτάσεις με εκείνες του προηγούμενου αιτούντος, ακόμη και όταν αυτός αρνείται να παράσχει τις πληροφορίες αυτές,

και όσον αφορά τις πληροφορίες που μπορούν να κοινοποιηθούν:

iii) στις πληροφορίες που δεν έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα από εμπορικής απόψεως, και/ή

iv) στις πληροφορίες των οποίων η κοινοποίηση είναι αναγκαία για να εξασφαλισθεί ότι το πρόσωπο που τις ζητεί μπορεί, λαμβάνοντας εύλογα μέτρα, να αποφύγει την επιβολή κυρώσεων συνδεόμενων με την αίτησή του για την καταβολή ενισχύσεων υπέρ της γεωργίας;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, στοιχείο α', και εφόσον οι αρμόδιες αρχές παρανόμως παρέλειψαν να κοινοποιήσουν τις αιτούμενες πληροφορίες σε περίπτωση κατά την οποία το οικείο πρόσωπο θα είχε θέσει υπό αγρανάπαυση μόνον τις επιλέξιμες εκτάσεις αν είχε λάβει τις πληροφορίες αυτές, αυτός και μόνον ο λόγος αρκεί για να καταστήσει παράνομη την επιβολή κυρώσεων κατ' εφαρμογήν του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3887/92;

3) Ανεξαρτήτως του εάν η παράλειψη της κοινοποιήσεως των πληροφοριών από τις αρμόδιες αρχές ήταν νόμιμη ή παράνομη, οι αρχές αυτές μπορούν να χρησιμοποιήσουν, έναντι ενός προσώπου, πληροφορίες τις οποίες είχαν αρνηθεί να του παράσχουν παρά τις σχετικές αιτήσεις του;»

Επί του πρώτου ερωτήματος

23 Με το πρώτο ερώτημά του, το παραπέμπον δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν τα άρθρα 3, παράγραφος 1, και 9 του κανονισμού 3508/92, σε συνδυασμό με τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές να κοινοποιούν δεδομένα σχετικά με αροτραίες καλλιέργειες πραγματοποιηθείσες κατά τα προηγούμενα έτη, τα οποία παρασχέθηκαν από ή για λογαριασμό πρώην αιτήσαντος την καταβολή πληρωμών δυνάμει του καθεστώτος πληρωμών για αρόσιμες εκτάσεις, σε νέο κάτοχο γεωργικής εκμεταλλεύσεως, ο οποίος χρειάζεται τα δεδομένα αυτά για να έχει τη δυνατότητα να ζητήσει την καταβολή τέτοιων πληρωμών για τις ίδιες εκτάσεις.

24 Από το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 3508/92 προκύπτει κατ' αρχάς ότι η διάταξη αυτή, προβλέποντας ρητώς, όσον αφορά την αρμόδια αρχή, τη δυνατότητα να προστρέχει στη βάση δεδομένων στην οποία καταγράφονται οι προερχόμενες από τις αιτήσεις ενισχύσεως πληροφορίες, δεν αποκλείει τη δυνατότητα χρησιμοποιήσεως της βάσεως αυτής από πρόσωπα άλλα πλην της ίδιας της αρμόδιας αρχής.

25 Στο άρθρο 9 του ίδιου κανονισμού προβλέπεται στη συνέχεια ότι τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίζουν την προστασία των συλλεγομένων στοιχείων, χωρίς πάντως να καθορίζονται οι λεπτομέρειες.

26 Επομένως, στα κράτη μέλη απόκειται μεν να καθορίζουν, ελλείψει ακριβών συναφών ενδείξεων, το περιεχόμενο και τις λεπτομέρειες τέτοιας προστασίας, τα εθνικά μέτρα όμως δεν πρέπει να βαίνουν πέραν του ό,τι είναι αναγκαίο για την ορθή εφαρμογή του κανονισμού 3508/92 ούτε να θίγουν το περιεχόμενο ή την αποτελεσματικότητα του τελευταίου.

27 Συναφώς, από τη δεύτερη και την τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 3508/92 προκύπτει ότι ο κανονισμός αυτός έχει σκοπό να καταστήσει αποτελεσματικότερες τις δραστηριότητες διαχειρίσεως και ελέγχου. Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στην παράγραφο 42 των προτάσεών του, μια αποτελεσματική διαδικασία προϋποθέτει ότι οι πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται από τον αιτούντα την καταβολή ενισχύσεως, σύμφωνα με το άρθρο 6 του εν λόγω κανονισμού, είναι ευθύς εξαρχής πλήρεις και ακριβείς και ότι, επομένως, ο αιτών είναι σε θέση να διαθέτει τις αναγκαίες πληροφορίες για να εξασφαλίσει τον κανονικό χαρακτήρα των αιτήσεων που πρέπει να υποβάλει στην αρμόδια αρχή.

28 Διαπιστώνεται επιπλέον ότι ο αιτών την καταβολή ενισχύσεων έχει, στο πλαίσιο της εφαρμογής του κανονισμού 3508/92, ουσιώδες έννομο συμφέρον να μπορεί να διαθέτει τις αναγκαίες πληροφορίες ώστε να υποβάλει ορθή αίτηση καταβολής αντισταθμιστικών πληρωμών και να αποφύγει την επιβολή κυρώσεων.

29 Τα λαμβανόμενα από τα κράτη μέλη μέτρα για την προστασία των συλλεγομένων δεδομένων δεν μπορούν συνεπώς να αντιπαρέλθουν το συμφέρον αυτό.

30 Αντίθετα προς τα υποστηριζόμενα από την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση αυτή ένας γενικός κανόνας κατά τον οποίο τα

συλλεγόμενα δεδομένα κοινοποιούνται σε τρίτον μόνο με τη συμφωνία εκείνου που παρέσχε τις σχετικές πληροφορίες και εφόσον το επιβάλλει ένα επιτακτικό συμφέρον, διότι ο κανόνας αυτός αποκλείει τη λήψη υπόψη του εννόμου συμφέροντος του αιτούντος την καταβολή ενισχύσεων να λαμβάνει γνώση ορισμένων από τα δεδομένα αυτά.

31 Πράγματι, για να απαντήσει στο κατά πόσον ορισμένες πληροφορίες περιλαμβανόμενες στη βάση δεδομένων μπορούν να κοινοποιηθούν, η αρμόδια αρχή πρέπει να σταθμίσει, αφενός, το συμφέρον εκείνου που τις παρέσχε και, αφετέρου, το συμφέρον εκείνου ο οποίος τις χρειάζεται για την επίτευξη θεμιτού σκοπού.

32 Πάντως, τα αντίστοιχα συμφέροντα των οικείων προσώπων έναντι των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να αξιολογούνται στα πλαίσια του σεβασμού της προστασίας των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων.

33 Συναφώς, οι διατάξεις της οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281, σ. 31, στο εξής: οδηγία), παρέχουν κριτήρια που προσφέρονται προς εφαρμογή από την αρμόδια αρχή κατά την αξιολόγηση αυτή.

34 Πράγματι, η οδηγία αυτή δεν είχε μεν τεθεί ακόμη σε εφαρμογή κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, από τη δέκατη και ενδέκατη αιτιολογική σκέψη της προκύπτει όμως ότι η οδηγία επαναλαμβάνει, στο κοινοτικό επίπεδο, τις γενικές αρχές που αποτελούσαν ήδη συναφώς μέρος του δικαίου των κρατών μελών.

35 Όσον αφορά, ιδίως, την κοινοποίηση των δεδομένων, το άρθρο 7, στοιχείο στ', της οδηγίας επιτρέπει τέτοια κοινοποίηση αν είναι αναγκαία για την επιδίωξη του εννόμου συμφέροντος ενός τρίτου, στον οποίο κοινοποιούνται τα δεδομένα προ-

σωπικού χαρακτήρα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν προέχει το συμφέρον ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες του οικείου προσώπου, τα οποία χρήζουν προστασίας.

36 Όσον αφορά την εφαρμογή τέτοιων κριτηρίων στην υπόθεση της κύριας δίκης, ουδέν στοιχείο του φακέλου επιτρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι Fisher επιδίωκαν άλλο συμφέρον πλην του ουσιώδους και ευλόγου συμφέροντος να μπορούν να έχουν στη διάθεσή τους τα στοιχεία τα οποία χρειάζονταν για να εκπληρώσουν τις απορρέουσες από τον κανονισμό 3508/92 υποχρεώσεις τους και ότι μπορούσαν να τα αποκτήσουν με διαφορετικό τρόπο.

37 Από τον φάκελο της υποθέσεως δεν προκύπτει επίσης ότι η κοινοποίηση στους Fisher των αιτούμενων δεδομένων ήταν ικανή να θίξει οποιοδήποτε συμφέρον του κατόχου των δεδομένων αυτών ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες του.

38 Στο εθνικό δικαστήριο, το μόνο που έχει γνώση του συνόλου των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, απόκειται πάντως να αξιολογήσει τα συμφέροντα των οικείων προσώπων ώστε να μπορέσει να εκτιμήσει αν τα αιτούμενα δεδομένα μπορούν να κοινοποιηθούν στους Fisher.

39 Στο πρώτο ερώτημα πρέπει επομένως να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 3, παράγραφος 1, και 9 του κανονισμού 3508/92, σε συνδυασμό με τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές, κατόπιν σταθμίσεως των αντίστοιχων συμφερόντων των οικείων προσώπων, να κοινοποιούν δεδομένα σχετικά με τις πραγματοποιηθείσες κατά τα προηγούμενα έτη αροτραίες καλλιέργειες, τα οποία παρασχέθηκαν από ή για λογαριασμό πρώην αιτήσαντος την καταβολή πληρωμών δυνάμει του καθεστώτος πληρωμών για αρόσιμες εκτάσεις, σε νέο κάτοχο γεωργικής εκμεταλλεύσεως ο οποίος χρειάζεται τα δεδομένα αυτά για να μπορέσει να ζητήσει την καταβολή τέτοιων πληρωμών αναφερόμενων στις ίδιες εκτάσεις και ο οποίος δεν μπορεί να τα αποκτήσει με διαφορετικό τρόπο.

Επί του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος

40 Με το δεύτερο και το τρίτο ερώτημά του, που πρέπει να εξετασθούν από κοινού, το παραπέμπον δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν, σε περίπτωση αρνήσεως κοινοποιήσεως των αιτούμενων πληροφοριών, η αρμόδια αρχή έχει το δικαίωμα ή την υποχρέωση να επιβάλει κυρώσεις στον αιτούντα, δυνάμει του άρθρου 9 του κανονισμού 3887/92, και αν, για την επιβολή κυρώσεων, μπορεί να στηριχθεί στις πληροφορίες τις οποίες δεν του κοινοποίησε κατόπιν της αιτήσεως.

41 Κατά την άποψη της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, η αρμόδια αρχή ήταν υποχρεωμένη να επιβάλει τις κυρώσεις που προβλέπει το άρθρο 9 του κανονισμού 3887/92 σε περίπτωση ψευδών δηλώσεων, δεδομένου ότι οι Fisher δεν μπορούσαν να προβάλουν τη μόνη εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 9, παράγραφος 2, τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού αυτού, ήτοι την περίπτωση κατά την οποία, «για τον καθορισμό της έκτασης, ο κάτοχος της εκμετάλλευσης αποδείξει ότι έχει βασιστεί ορθά, σε αναγνωρισμένες από την αρμόδια αρχή, πληροφορίες».

42 Συναφώς, διαπιστώνεται κατ' αρχάς ότι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, το παραπέμπτον δικαστήριο διαπίστωσε ότι η επιβολή των κυρώσεων οφείλονταν αναντίρρητα στην άρνηση κοινοποιήσεως των αιτούμενων πληροφοριών από την αρμόδια αρχή.

43 Επισημαίνεται κατόπιν ότι η επιβολή κυρώσεων αποκλείεται όταν η δήλωση είναι ψευδής λόγω των εσφαλμένων πληροφοριών που παρέσχε η αρμόδια αρχή. Κατά συνέπεια, η προβλεπόμενη στο τέλος του άρθρου 9, παράγραφος 2, του κανονισμού

3887/92 εξαίρεση δικαιολογείται από το ότι η ψευδής δήλωση του αιτούντος σχετικά με τον καθορισμό της εκτάσεως πρέπει να αποδοθεί στη δημόσια αρχή.

44 Το ίδιο ισχύει όταν η δήλωση είναι ψευδής λόγω της ελλείψεως πληροφοριών εκ μέρους της αρχής αυτής. Πράγματι, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, όταν η εν λόγω αρχή αρκέστηκε να αρνηθεί σε νέο κάτοχο γεωργικής εκμεταλλεύσεως την κοινοποίηση των δεδομένων που είχε συλλέξει, τα οποία αυτός χρειαζόταν και δεν μπορούσε να τα αποκτήσει με άλλο τρόπο, ο εσφαλμένος χαρακτήρας της δηλώσεως πρέπει να αποδοθεί στην αρμόδια αρχή.

45 Υπό τις συνθήκες αυτές, η αρμόδια αρχή δεν μπορεί να επιβάλει κυρώσεις στον νέο κάτοχο γεωργικής εκμεταλλεύσεως ενώ γνωρίζει ότι αυτός δεν διέθετε, λόγω της δικής της αρνήσεως κοινοποιήσεως, κατόπιν της αιτήσεως, τις αναγκαίες πληροφορίες για να εξασφαλίσει τον κανονικό χαρακτήρα της αιτήσεώς του περί χορηγήσεως ενισχύσεως.

46 Το άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 3887/92 ερμηνεύεται επομένως υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπει την επιβολή κυρώσεων όταν ο εσφαλμένος χαρακτήρας της δηλώσεως πρέπει να αποδοθεί στην άρνηση της αρμόδιας αρχής να κοινοποιήσει τα δεδομένα τα οποία έχει συλλέξει σε νέο κάτοχο γεωργικής εκμεταλλεύσεως, ο οποίος τα χρειάζεται για να εξασφαλίσει τον κανονικό χαρακτήρα της αιτήσεώς του περί χορηγήσεως ενισχύσεως και δεν μπορεί να τα αποκτήσει με άλλο τρόπο.

47 Στο δεύτερο και το τρίτο ερώτημα πρέπει συνεπώς να δοθεί η απάντηση ότι, σε περίπτωση αρνήσεως κοινοποιήσεως των αιτούμενων πληροφοριών, η αρμόδια αρχή δεν μπορεί να επιβάλει κυρώσεις στον αιτούντα, δυνάμει του άρθρου 9 του κανονισμού 3887/92, βασιζόμενη στις πληροφορίες τις οποίες δεν του κοινοποίησε κατόπιν της αιτήσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

48 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Επιτροπή, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 13ης Μαρτίου 1998 το High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court), αποφαίνεται:

1) Τα άρθρα 3, παράγραφος 1, και 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3508/92 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 1992, για τη θέσπιση ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου σχετικά με ορισμένα καθεστώτα κοινο-

τικών ενισχύσεων, σε συνδυασμό με τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές, κατόπιν σταθμίσεως των αντίστοιχων συμφερόντων των οικείων προσώπων, να κοινοποιούν δεδομένα σχετικά με τις πραγματοποιηθείσες κατά τα προηγούμενα έτη αροτραίες καλλιέργειες, τα οποία παρασχέθηκαν από ή για λογαριασμό προηγούμενου αιτούντος την καταβολή πληρωμών δυνάμει του καθεστώτος πληρωμών για αρόσιμες εκτάσεις, σε νέο κάτοχο γεωργικής εκμεταλλεύσεως ο οποίος χρειάζεται τα δεδομένα αυτά για να μπορέσει να ζητήσει την καταβολή τέτοιων πληρωμών αναφερόμενων στις ίδιες εκτάσεις και ο οποίος δεν μπορεί να τα αποκτήσει με διαφορετικό τρόπο.

2) **Σε περίπτωση αρνήσεως κοινοποιήσεως των αιτούμενων πληροφοριών, η αρμόδια αρχή δεν μπορεί να επιβάλει κυρώσεις στον αιτούντα, δυνάμει του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3887/92 της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 1992, για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου σχετικά με ορισμένα καθεστώτα κοινοτικών ενισχύσεων, βασιζόμενη στις πληροφορίες τις οποίες δεν του κοινοποίησε κατόπιν της αιτήσεως.**

Edward Kapteyn Ragnemalm

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Σεπτεμβρίου 2000.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του τετάρτου τμήματος

D. A. O. Edward